

OBSERVAȚII ASUPRA UNUI GRAI RUS DE PE TERITORIUL R.P.R.

Emil Vrabie

Necesitatea studierii sistematice a graiurilor slave de pe teritoriul țării noastre a fost în ultimul timp subliniată în repetate rânduri¹ și de aceea socotim că nu este nevoie să ne oprim asupra argumentării acestui lucru.

Deși în numeroase localități din R.P.R. trăiesc de multă vreme vorbitori de limbă rusă (velicorusă)², graiurile acestora au rămas pînă în prezent prea puțin studiate³.

În rîndurile ce urmează, bazîndu-ne pe datele unor anchete dialectale întreprinse în mai 1958, martie și mai 1959, vom prezenta cîteva dintre particularitățile graiului velicorus vorbit în satul Socolinți din raionul Suceava.

Satul Socolinți depinde de comuna rurală Mitocul-Dragomirnei și este situat într-o mică depresiune prin care trece un pîriu fără nume.

Localnicii în vîrstă, ca și bătrînii din satul vecin, Mitoc, situat la 1 km depărtare, mai folosesc vechea denumire a satului, și anume — *Socolinți*⁴ (de la numele unuia dintre primii întemeietori — Sokolov). Denumirea oficială actuală a satului este *Lipoveni*.

Actualmente, la Socolinți locuiesc numai ruși. Nu am întîlnit nici o persoană originară din această localitate care să nu aibă ca limbă maternă limba rusă⁵. Sint localnici în vîrstă, mai cu seamă femei, care nu pot vorbi

¹ Vezi, de exemplu, *Activitatea în domeniul slavisticii din Republica Populară Romînă în perioada 1944—1958* (articol redacțional), «Romanoslavica», III, 1958, p. 7.

² În lucrarea lui I. I. Nistor, *Cercetări asupra cultului lipovenesc din Romînia*. (Analele Academiei Romîne, Memoriile secțiunii istorice, Seria II, Tomul XXIX, mem. 9, București, 1947, pp. 32—34) este prezentată o listă a localităților din Romînia în care trăiesc lipoveni. Această listă nu include decît parțial datele privitoare la lipoveni cuprinse în lucrarea *Recensămîntul general al populației Romîniei* din 29 decembrie 1930, volumul II, rubrica «limba maternă». Astfel, din tabelul întocmit de I. I. Nistor lipsesc cei 1313 vorbitori de limbă rusă din satul Climăuți, cu toate că aceștia sînt de cult lipovenesc. Numărul localităților în care trăiesc reprezentanți ai cultului lipovenesc, purtători ai limbii ruse este însă și mai mare. Vezi, în legătură cu aceasta, *Recensămîntul* citat, vol. II, p. 435.

³ În această privință menționăm articolul lui V. Arvinte, *Un caz de bilinguism slavo-romîn. În legătură cu elementele romînești din graiul lipovenilor din Dumasca* (comuna Tăcuta, raionul Vaslui, regiunea Iași), publicat în «Studii și cercetări lingvistice» (SCL) nr. 1, 1958.

⁴ Vechea denumire a satului apare și în cartea Episcopului Melchisedec, *Lipovenismul, adică Schismaticii sau Răscolnicii și Ereticii Rusești*, București, 1871, p. 99.

⁵ Situația este deci alta decît cea din satul Dumasca, unde două treimi din populație le formează romînii și o treime — rușii. Vezi V. Arvinte, *op. cit.*, p. 47.